

Skriftlig innspill fra Sex og Politikk

Høring: Representantforslag om seksualitetsundervisning i skolen

Innspillsdato: 15.02.2023

SEX OG POLITIKKS HØRINGSINNSPILL TIL REPRESENTANTFORSLAG OM SEKSUALITETSUNDERVISNING I SKOLEN

Sex og Politikk og vår ungdomsorganisasjon SNU (Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom) applauderer initiativet til et løft for seksualitetsundervisningen i Norge fra stortingsrepresentantene Ngyen Berg, Raja, Øvstegård og Nyholt. Dette initiativet reflekterer behov vi har påpekt i mange år. At barnehagesektoren inkluderes i dette forslaget er vi ekstra glade og klare for.

Om oss:

Sex og Politikk produserer det mest brukte undervisningsmateriellet i norsk grunnskole «Uke 6» som sist skoleår ble brukt av mer enn 3.000 undervisere til å undervise over 200.000 elever sist skoleår. I tillegg tilbyr vi «Uke 16» for videregående skole, og kurs for høyere undervisningsinstitusjoners barnehageutdanninger.

Uke 6 og 16 er et gratis, helhetlig seksualitetsundervisningsmaterieell som dekker alle skolens læringsmål, og oppdateres hele tiden for å få med alle endringer i læringsmål og gi relevante oppgaver. Hele Uke 6 materiellet ble oppgradert slik at det er i tråd med LK 20 og det ble laget et nytt materieell Uke 16 for å matche de nye læringsmålene for videregående skole. Materiellet følges av årlige kampanjer rettet mot den sjette, og fra sist skoleår, den sekstende uka i året. Spesielt Uke 6 er blitt et begrep og synonymt med seksualitetsundervisningsuka for mange skoler. Sex og Politikk er det norske medlemmet for den største aktøren innen seksuell helse og rettigheter: International Planned Parenthood Federation (IPPF), som sikrer oss de siste nyheter fra andre land og globalt.

Sex og Politikk avholdt den første nasjonale seksualitetsundervisningskonferansen i 2015 og jobber for å få til en oppfølgerkonferanse i september 2023, som del av vårt bidrag til at Norge blir en foregansnasjon på dette feltet.

Generelt om seksualitetsundervisning:

Gjennom vår kontakt med skoler over hele landet erfarer vi at undervisere trenger og ønsker tilrettelagt opplegg, pedagogiske verktøy og aktualisert kunnskap. Vår kontakt med tusenvis av lærere, helsesykepleiere og andre som samtaler med barn og unge om kropp, følelser, positiv seksualitet og identitet gir oss en posisjon når det gjelder å uttale seg om nettopp seksualitetsundervisning, basert på følgende:

- - Seksualitetsundervisning er viktig, det synliggjøres gjennom at vår primærmålgruppe, lærere og helsesykepleiere, i økende grad bruker vårt tilbud, og gir klare tilbakemeldinger på at det er en mangel i både deres utdanningsløp og i tradisjonelle skolebøker.
- - Lærerne ønsker å gi mer seksualitetsundervisning, men har ikke hatt god nok støtte. I vår årlige brukerundersøkelse rapporterer 76% at de har mer seksualitetsundervisning for sine klasser fordi de har tilgang til Uke 6.
- - Lærere ønsker oppgradert materiell og gode metoder, da dette var et savn i utdanningsløpet. 74% av de spurte i vår brukerundersøkelse rapporterer at de bruker våre lærerveiledninger for å få kunnskap og tips til hvordan de kan gjennomføre seksualitetsundervisning som føles trygg og lærerik for elever av alle kjønn.
- - Barn og unge trenger bedre opplæring i seksualitet. For eksempel viste årets Ungdata-undersøkelse at andelen elever som har opplevd ufrivillig seksuell beføling stiger gjennom skoleløpet til det når en topp i vg3, rett før disse unge menneskene skal ut i sitt voksenliv. Styrkning av seksualitetsundervisningen gjennom hele skoleløpet fortsetter derfor å være viktig.

Det gleder oss at forslagsstillerne trekker fram FN og «The International technical guidance on sexuality education» som en god standard for seksualitetsundervisning (kjent som Comprehensive Sexuality Education – CSE). [Her vil vi bare påpeke at det er en liten trykkfeil i forslaget. Denne er fra UNESCO, som koordinerer det normative seksualitetsundervisningsarbeidet i FN, og er støttet av fire andre FN organ, inkludert UNICEF]. Den oppdaterte veilederen er viktig å aktivt fremme utover Norge, da det eksisterer stor motstand internasjonalt mot seksualitetsundervisning. Denne veilederen bør brukes for å sikre positiv seksualitet over hele verden.

Spesifikt om forslaget

Sex og Politikk og SNU er positive til alle de 5 forslagene til tiltak i representantforslag 91S. Vi ønsker å legge til noen kommentarer spesielt til følgende forslag (i samme rekkefølge som i representantforslaget):

- **1) Nasjonalt kompetanseløft:**

Sex og Politikk har målbåret behovet for kompetanseløft for seksualitetsundervisning for barnehage og skole i mange år, med interseksjonelt perspektiv og positiv seksualitet som kjerneverdier. I arbeidet med å utarbeide mål og en plan for et slikt løft, anbefaler vi:

- - At dette må inkludere de som allerede praktiserer profesjonene sine, dvs former for videreutdanning for lærere o.a., kursing og generell, tverrfaglig kompetanseheving.
- - Å alltid huske ungdomsperspektivet- og involveringen (ref UNESCOs retningslinjer). Å involvere ungdomsorganisasjoner som SNU, Elevorganisasjonen, Pedagogstudentene, Unge Funksjonshemmede, Skeiv Ungdom, Medisinernes Seksualopplysning (MSO), o.a. er en måte å sikre at kompetansen oppleves relevant for barn og unge.
- - Å ta høyde for at barn og unge vokser opp med kunnskap hentet fra den digitale verden. Det å kunne navigere i den verdenen er vanskelig, men spesielt uten oppdatert kunnskap og kritisk tenkning slik en helhetlig seksualitetsundervisning burde romme. Kompetanseløft bør derfor inkludere flere tabu-temaer som for eksempel porno.
- - Å sikre godt tverrdepartementalt samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet spesielt, men også involvering av utdanningsinstitusjoner og sivilsamfunnsaktører med kompetanse på feltet.
- - Å synliggjøre et slikt kompetanseløft i statsbudsjett og planer, inkludert på Kunnskapsdepartementets budsjett.

- **2) Seksualitetsundervisning som en større del av utdanningsløpet ved de profesjonene som jobber tett på barn og unge:**

Sex og Politikk har i lang tid etterlyst integrering av seksualitetsundervisning i lærerutdanningen spesielt, og anbefaler:

- - En helhetlig tilnærming til de relevante profesjonsutdanningene, primært lærerutdanningene, med aktiv involvering av lærerprofesjonen og lærerstudentene i revidering av styringsdokumentene og rammeplanene for lærerutdanningene.

- - Involvering av foregangsressurser fra feltet fra blant annet OsloMet og NTNU.
- **3) Felles retningslinjer for god seksualitetsundervisning for hele oppvekstfeltet:**

Helhetlig seksualitetsundervisning, forutsetter helhetlig tilnærming, og Sex og Politikk anbefaler:

- - At sivilsamfunnsaktører med erfaring fra feltet tas med på råd og ses som del av løsningen i utarbeidelse av felles retningslinjer.
- - En tverrdepartemental tilnærming mellom primært Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
- - At de kommunene som har vært framoverlent i dette arbeidet konsulteres, for eksempel Bergen kommune, og deres helhetlige tilnærming i «Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsundervisning».
- - At metodefriheten respekteres, samtidig som det lages retningslinjer for mengde, form og innhold av undervisning om kropp, følelser, kjønn, identitet og positiv seksualitet.
- - At det legges føringer på mangfold, inkludering og interseksjonalitet.
- - At det didaktiske fundamentet er gjennomtenkt og bygges kontinuerlig fra barnehage til og med videregående og i voksenopplæringen.
- - At LK 20 og relevante læringsmål er førende for innhold og aldersinndeling.

I tillegg til de fem forslagene har vi to ytterligere punkter:

- - I LK 20 er seksualitetsundervisning blitt styrket som område i skolen. Finansielt har imidlertid Helsedirektoratet vært viktigste aktør utfra en folkehelsebegrunnelse. I og med at de nye læreplanene har undervisning om seksualitet som en del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring er det spesielt viktig at også finansieringen overtas av Kunnskapsdepartementet
- - Sex og Politikk hadde gjerne sett at forslaget hadde inkludert et punkt om at seksualitetsundervisning er viktig overalt, og at det bør settes av egne ressurser i Norges internasjonale engasjement for å sikre dette globalt, slik som det ble i statsbudsjettet for 2022.

Sex og Politikk og vår ungdomsorganisasjon SNU ønsker å bli sett på som en ressurs i prosessen fram mot en innstilling i komiteen, og stiller gjerne med ytterligere råd og innspill dersom ønskelig.

Stortinget

Postboks 1700 Sentrum

0026 Oslo

postmottak@stortinget.no

Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane

Nettredaktør: Lars Henie Barstad